AGDER fylkeskommune

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/58614-2
Saksbehandler Egil Henning Ytrøy

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	26.11.2026

Søknad om tilskudd, SALAR 2027

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø bevilger SALAR støtte på 300 000 kroner til gjennomføring av SALAR 2027.

Vedlegg
Søknad om prosjektstøtte – Agder fylkeskommune
SALAR Presentasjon
SALAR_Vedtekter

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren foreslår at det bevilges 300 000 kroner til SALAR for gjennomføring av konferansen SALAR 2027.

Konferansen skal legge til rette for bedre forståelse for tilstanden til den atlantiske laksen, ved å etablere en uavhengig internasjonal møteplass. Ambisjonen er å gjøre Agder til en nasjonal og internasjonal møteplass for kunnskapsutveksling og bærekraftig ressursforvaltning. Prosjektet er basert på dialog mellom ulike interessentgrupper og er spisset gjennom egne tematiske spor for videre diskusjon etter at hovedkonferansen er avholdt. Mandalselva vil være utgangspunkt for å formidle hvordan natur, industri, forskning og forvaltning påvirker hverandre over tid.

Saksopplysninger

SALAR søker Agder fylkeskommune om 500 000 kroner til markedsføring, planlegging og gjennomføring av SALAR 2027.

SALAR er organisert som en ideell organisasjon med eget styre, økonomi og ansvar for prosjektet. Initiativet til prosjektet kom fra Besøkssenter villaks Laudal, som er finansiert av Miljødirektoratet. SALAR finansieres uavhengig av besøkssenteret.

SALAR 2027 er et arrangement som er planlagt gjennomført i Mandal 28−29 mai 2027. Bakgrunnen for prosjektet er tilbakegangen for vill atlantisk laks og sammenhengen mellom elv, fjord, kyst og hav, der kunnskap, interesser og beslutninger som påvirker bestanden av vill atlantisk laks er fordelt mellom ulike sektorer.

SALAR har som ambisjon å bringe disse perspektivene sammen gjennom å etablere en uavhengig internasjonal møteplass. Ambisjonen er å gjøre Agder til en nasjonal og internasjonal arena for kunnskapsutveksling og bærekraftig ressursforvaltning.

SALAR 2027 er planlagt til å bestå av tre hovedelementer:

- SALAR Conversations: Skal samle bidragsytere fra forskning, lokalsamfunn, organisasjoner og naturvern i det som kalles kuraterte samtaler. Dette formatet vil prioritere utforskning og utveksling fremfor en rekke enkeltstående foredrag.

- SALAR Open Houses: Denne delen av SALAR 2027 skal gi organisasjoner, fagmiljøer og samfunnsaktører rom for å forme egne samtaler i mindre og mer uformelle møteplasser. Herunder planlegges det flere tematiske hus:
    - Politics & Governance
    - Industry & Resources
    - Science & Evidence
    - Nature & Conservation

- SALAR Field Day Trip: Skal ta spørsmålene fra samtalene ut i landskapet der Mandalselva er valgt som utgangspunkt for å formidle hvordan natur, industri, forskning og forvaltning påvirker hverandre over tid. Gjennom en planlagt rute med faglige stopp skal deltakerne få møte mennesker med kunnskap om elva og lære om blant annet:
    - Forsuringen og konsekvensene for villaksen
    - Kalking- og miljødesignprosjektet

- Forholdet mellom vannkraftproduksjon og hensynet til livet i elva
- Forskningens og forvaltningens bidrag
- Betydningen av samarbeid mellom næringsliv, myndigheter og lokalsamfunn.
- Utfordringene som fortsatt påvirker villaksen og vannsystemene.

Å Energi er partner for SALAR Field Day Trip.

- SALAR for innbyggerne – Tight Lines (Buen kino fredag 28. mai 2027): SALAR ønsker også å gjøre deler av programmet tilgjengelige for innbyggerne og andre interesserte, uavhengig av deltagelse på det øvrige arrangementet. Som en del av dette, skal den prisbelønte islandske dokumentarfilmen Tight Lines vises gratis på Buen kino. Gjennom en offentlig og gratis filmvisning ønsker SALAR å åpne for bredere deltagelse og gjøre tematikken relevant også for den som ikke deltar i det internasjonale fagprogrammet.

SALAR 2027 er nå inne i en konkretiseringsfase der det arbeides med faglig program, deltakerinvolvering, samarbeidspartnere, markedsføring, produksjon og finansering. Status er at de tre hovedelementene (Salar conversatiions, Salar open houses og Salar field day trip) er beskrevet og tidfestet. Det arbeides med programutvikling og rekruttering av nasjonale og internasjonale deltagere, men flere bidragsytere har bekreftet deltagelse. Å Energi er partner for Salar field day trip langs Mandalselva.

SALAR har gjennomført møte med Klima- og miljødepartementet og fulgt opp med konkrete ønsker om mulig politisk deltagelse, dialog og finansiering.

Vedrørende finansiering har SALAR utarbeidet en søknadsskisse til Agenda Sørlandet på 1,4 mill. kroner. Det er dialog om mulig støtte, men SALAR fremhever at medfinansiering fra flere aktører vil være positivt for den videre vurderingen. SALAR er også i dialog med Lindesnes kommune og andre aktuelle offentlige og private bidragsytere.

Kostnadsrammen er foreløpig estimert til 4 695 000 kroner (detaljert budsjett ligger vedlagt i søknaden). Det arbeides med å redusere kostnadene i størrelsesorden 500 000 kroner til 1 mill. kroner.

Finansieringsplan:

Finansieringskilde	Beløp	Status
Deltakerinntekter	1 300 000	Estimert
Å Energi	300 000	Bekreftet
Agenda Sørlandet	1 400 000	Søknadsskisse levert
Agder fylkeskommune	500 000	Søknad levert
Sum planlagt finansiering	4 700 000	

Styreleder av SALAR har gjennomført konseptutvikling fra september 2025 med en beregnet verdi på 700 000 kroner frem til 1. juni 2026. Dette er egeninnsats og gir ikke likviditet til gjennomføringen av prosjektet.

Omsøkt beløp fra Agder fylkeskommune er i følge SALAR planlagt å bidra til:
- markedsføring av Agder som vertskap og SALAR 2027
- planlegging og gjennomføring av SALAR 2027
- åpne aktiviteter og kunnskapsformidling rettet mot innbyggerne
- regional involvering, koordinering og dokumentasjon av prosjektets resultater

Søker fremhever at eventuelt tilskudd ikke skal benyttes til ordinær drift utenfor godkjent prosjekt.

Vurderinger

Prosjektet som er skissert i søknaden i form av en konferanse i Mandal i 2027 virker å være gjennomarbeidet og med en klar profil. Ideen om å bringe ulike perspektiver sammen under en felles paraply og gi rom for dialog er god dersom hensikten er å øke forståelsen mellom ulike interessentgrupper med tanke på å bedre vilkårene for villaksen. Det er uomtvistelig riktig at villaksen sine utfordringer er sammensatte og berører både elver, fjord, kyst og hav.

Utformingen i form av en faglig dag som har innhold preget mer av dialog enn korte faglige innlegg, kan trolig gi en bedre ramme for dialog, enn korte faglige innlegg som vanligvis er brukt på tradisjonelle konferanser. Ved å legge til rette for videre samtaler i åpne tematiske hus (Salar Open Houses), er det også lagt til rette for videre dialog etter at selve hovedsesjonen er gjennomført tidligere på dagen.

Initiativtaker til SALAR 2027 har bakgrunn fra leverandørbedrifter til havbruksnæringen og har tidligere initiert konferanser for havbruksnæringen som er videreført gjennom flere år. SALAR har ambisjon om å utvikle prosjektet til å bli en ny varig uavhengig møteplass med utgangspunkt i Agder. Skal det lykkes å få dette initiativet til å bli varig og kunne stå på egen økonomiske ben, er det fylkeskommunedirektøren sin vurdering at en må treffe godt med både tema, innhold, deltagere og lokasjon for konferansen.

Nord atlantisk villaks har flere interessentgrupper og ulike møteplasser i dag, men noe av utfordringen er at få møteplasser samler alle direkte og indirekte interessenter under en felles paraply. I så måte er det fylkeskommunedirektøren sin vurdering at SALAR kan være et godt initiativ for både å sette lys på utfordringene, men også å samle interessentene, med håp om å skape forståelse for status og dialog om løsninger. Agder og Mandal er trolig også en god lokasjon for en slik møteplass, ettersom Mandalselva med sin historikk og tiltak er representativ for villaksen. NASCO (North Atlantic Salmon Conservation Organization) skal holde sitt årsmøte i Norge uken etter, og timingen for SALAR 2027 er god.

Fylkeskommunedirektøren vil samtidig påpeke at det vil være krevende å skape en konsensus om villaksens utfordringer og videre tiltak med bakgrunn i en konferanse. SALARs konsept skiller seg imidlertid ut ved at dialog med utgangspunkt i deltakernes perspektiv er lagt til grunn som en viktig premiss. Det internasjonale perspektivet som SALAR har planlagt, er også med på å løfte både ambisjonsnivået og nedslagsfeltet til møteplassen.

Dersom Agder fylkeskommune skal innvilge støtte til prosjektet, må bevilgningen komme fra restmidler Havbruksfondet fra 2024-tildelingen.

Fylkeskommunedirektøren vurderer søknaden og konseptet som godt lokalt forankret og gjennomarbeidet. Dersom det lykke med å skaffe resterende finansiering av SALAR 2027 kan møteplassen bidra til å skape felles forståelse for villaksens utfordringer i elv, fjord, kyst og hav, samt legge fundamentet for videre dialog og arbeid. Utfordringen vil trolig ligge i å skaffe en robust finansiering som SALAR i stand til å stå på egne økonomiske ben etter 2027.

Regionplan Agder 2030

Et attraktivt og miljøvennlig Agder, samt bærekraftig verdiskaping, er egne satsingsområder i Regionplan Agder 2030. Prosjektet støtter opp under begge målene, og spesifikt punkt 1.5 livskraftig natur under attraktivt og miljøvennlig Agder, samt punkt 2.4

økt verdiskaping basert på bærekraftig ressursforvaltning inn under bærekraftig verdiskaping.

Økonomiske konsekvenser

En eventuell bevilgning skal dekkes over prosjekt 60010464 Havbruksfondet.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren vurderer at SALAR 2027 kan bidra til å markere Agder som et treffpunkt for alle interessentgrupper av atlantisk villaks. Prosjektet blir vurdert til å være ambisiøst, men samtidig bygger det på lokale forhold og utfordringer i Agder. Dette kan igjen legges til grunn for å skape en bredere forståelse for utfordringer og potensielle løsninger for bevaring av atlantisk villaks. Samtidig vurderer fylkeskommunedirektøren at omsøkt sum er noe høy i forhold til disponible midler, og vil innstille på en tildeling på 300 000 kroner.

Kristiansand, 04.11.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør